

# การปนปลอมยาสังเคราะห์ในยาสมุนไพรไทยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิต

## บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เพื่อศึกษาถึงการปนปลอมสารสังเคราะห์ในยาสมุนไพรที่มีผลต่อคุณภาพชีวิต โดยได้ทำการศึกษาในกลุ่มประชากรหลากหลายสาขาอาชีพ วัย เพศ และระดับการศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดอื่นๆ มีการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 700 คน ในช่วงเดือนมีนาคม - เมษายน พ.ศ.2546 ใช้ระเบียบวิธีการศึกษาเชิงพรรณนา โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือด้วยวิธี random sampling method เพื่อศึกษาข้อมูลด้านสุขภาพและแนวทางการรักษาสุขภาพด้วยยาสมุนไพร รวมถึงการสุ่มตัวอย่างยาสมุนไพรที่มีขายโดยทั่วไป เพื่อตรวจสอบการปนปลอมยาสังเคราะห์ในยาสมุนไพร

จากการศึกษาพบว่าเหตุผลที่กลุ่มประชากรเลือกใช้ยาสมุนไพรเนื่องจากการได้รับการบอกเล่าสรรพคุณจากบุคคลอื่น คิดเป็นร้อยละ 39.1 และกลุ่มประชากรมีความคิดเห็นว่ายาสมุนไพรช่วยให้อาการเจ็บป่วยดีขึ้นได้มาก คิดเป็นร้อยละ 55.0 แต่กลุ่มประชากรที่ยังคงมีความคิดเห็นว่าการบริโภคยาสมุนไพรในปริมาณมากๆ จะสามารถก่อให้เกิดผลเสียต่อร่างกายได้ คิดเป็นร้อยละ 43.0 โดยสารปนปลอม/ปนเปื้อนที่กลุ่มประชากรกลัวมากที่สุดได้แก่ เชื้อรา คิดเป็นร้อยละ 40.9 รองลงมาคือสารเคมี/โลหะหนักร้อยละ 34.4 ซึ่งมีความเห็นว่าสารเหล่านี้จะมีผลต่อไตมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 37.7 ส่วนในแง่ของความคิดเห็นของกลุ่มประชากรเพื่อพัฒนาปรับปรุงยาสมุนไพรให้เป็นที่รู้จักกว้างขวางขึ้น คือต้องการให้มีการรับรองทางการแพทย์แผนปัจจุบันถึงร้อยละ 78.6 รองลงมาคือต้องการให้มีการปรับปรุงรูปแบบผลิตภัณฑ์ร้อยละ 18.4 สำหรับยาสังเคราะห์ที่ปนปลอมในยาสมุนไพรที่สุ่มตัวอย่างมาตรวจวิเคราะห์ด้วยวิธีโครมาโทกราฟีผิวบาง (Thin-layer chromatography) ตรวจไม่พบการปนปลอมด้วยยาสังเคราะห์ prednisolone, dexamethasone, indomethacin, aspirin, acetaminophen และ phenylbutazone จำนวน 17 ผลิตภัณฑ์และตรวจพบการปนปลอมด้วย acetaminophen เพียง 1 ผลิตภัณฑ์

การวิจัยครั้งนี้มีปัจจัยบางอย่างที่ไม่สามารถควบคุมได้คือ การตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างมีบางตัวอย่างที่ไม่ได้ข้อมูลที่ถูกต้องแน่นอน/ข้อมูลไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ อาจเนื่องมาจากกลุ่มประชากรยังมีความเข้าใจไม่เพียงพอในการใช้ยาสมุนไพรและสารปนปลอมในยาสมุนไพร จึงควรที่จะให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องต่อการบริโภคยาสมุนไพรเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นต่อไป